

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Aliquando autem eodem tempore fiebat electio à Principe & Ecclesia.
Probatur duobus exemplis valde illustribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

rius futurum videbatur. Adde quòd ipsa quoque Regum munificentia in dandis Ecclesie agris, ut factum à Clodoveo testatur synodus Aurelianensis prima canone quinto, & concedendis immunitatibus, exigebat istam ab Episcopis grati animi significacionem.

Neque dissimulanda est potior, ut mihi videtur, ratio, tum apud Reges, ut illud beneficium per canonum interpretationem exposcerent, tum apud Episcopos, ut illud sponte largirentur. Adhibitis quippe in Regum consilia & regni cum reliquis proceribus administrationem Episcopis, juxta monitum quod Remigius Episcopus dederat Clodoveo Regi, æquum erat ut invito & repugnante Principe non assumerentur ad eam dignitatem aut incogniti aut suspecti, sed potius qui essent illi & vitæ meritis, prudentia, ac fide undecunque probati; præcipuè cum ex ministerio sibi commissò magnam in populos sibi subditos auctoritatem consequantur.

V. Aurelianensè Concilium quintum habitum anno quingentesimo quadragesimo nono hanc Regibus auctoritatem tribuit canone decimo, ut in eligendo Episcopo, post cleri ac populi decretum, eorum voluntas expectaretur: *Ut nulli episcopatum premiis aut comparatione liceat adipisci. Sed cum voluntate Regis, juxta electionem cleri ac plebis, sicut in antiquis canonibus tenetur scriptum, à Metropolitano, vel quem in vice sua præmiserit, cum provincialibus Pontifex consecratur.* Confirmatum hoc canone jus istud dici potest potius quam institutum; si fides adhibenda narrationi Fortunati Pictaviensis & Gregorij Turonensis, qui Reges Francorum hac potestate usos disertè testantur ante annum quingentesimum quadragesimum nonum. Ille quidem in vita sancti Medardi anno DXX. Peractis, inquit, non sine multo fletu Episcopi sui exequiis, Regis & optimatum assensu sanctissimum sacerdotem Medardum plebs omnis illa Veromandensis & omnes ejusdem provincie adjacentes Episcopum sibi unanimiter acclamabant consecrari. Gregorius verò in vita patrum cap. XVI. de Nicetio, ait à Rege Theodorico accersitum anno DXXVI. ut Trevericæ urbis Episcopus ordinaretur. Dato autem consensu populi, & decreto Regis, inquit, ad ordinandum adducebatur.

VI. Si quis inquirere velit penitius an ipsi Reges auctores fuerint hujusce consuetudinis, aut eam aliunde hauserint, dici potest Romanorum Principum exempla præcessisse: qui quidem non passim & in omnibus Ecclesiis, sed in Constantinopolitana præcipuè, aliisque insignioribus aliquando, ad vitandam

tumultuum occasionem, electionum summam ad se revocarunt. Quod autem sit aliquando, & ob causas speciales, trahi non debet in consequentiam, nec vim legis aut juris quæ sit obtinere. Eo consilio, varias in partes distractis Episcoporum studiis, Theodosius senior, ut tranquillitati Ecclesie Constantinopolitanæ consuleret, quam perturbaverant Gregorij & Maximi ordinationes, Nectarium elegit, ita tamen ut synodi Constantinopolitanæ & plebis consensus statim accederet; teste Sozomeno lib. VII. cap. VIII. & Socrate lib. V. cap. VII. Eandem ob causam *ὁ δὲ τῶν κεισοπεδιστῶν* (ut loquitur Socrates lib. VII. cap. XXI.) post Sisinnij obitum, Nestorium ex Antiochia à se accitum Theodosius secundus, malis licet auspiciis, ad sedem Constantinopolitanam evexit. Idem quoque Princeps, post obitum Maximiani Constantinopolitani, antequam corpus illius sepultura daretur, mandavit Episcopis presentibus ut Proclum constituerent; *Ἐθρονισαὶ τῶν Πρωκλῶν ἐπέστρεψαν*, inquit Socrates lib. VII. cap. XXXIX. Sed facti hujus rationem subjungit, ne rursus de electione, ut nuper acciderat, seditiones excitatæ Ecclesiam illam concuterent: *ἵνα μὴ πάλιν αἰεὶ ὀπιλοῦντο ἑπισκοπίας ἕκαστοι ἢ, καὶ παραχρῆ τῇ ἐκκλησίᾳ κινήσονται.*

VII. Religiosus se gessit Arcadius Imperator: qui per Nectarij obitum vacanti Ecclesie Constantinopolitanæ cum clerus ac populus Ioannem Chrysostrum, licet ab ea extraneum, utpote Antiochiæ Presbyterum, præfici postularer, eorum desideriis consensit, teste Sozomeno: *Ἐπισημαμένη δὲ τὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς βασιλεὺς συνήθει, καὶ τῶν ἀξιωτάτων αὐτῶν πέποιθε.* Cum populus ac clerus hoc censerent, Imperator consensit, misique qui cum adducerent. Vbi est manifestum regij assensus exempli dati post electionem cleri ac populi.

VIII. Aliquando autem conjungebantur duo illi actus, & eodem tempore desiderium Principis & Ecclesie ad electionem agendam concurrebat. Cujus quidem consensionis mutue duo supersunt exempla clarissima. Primi testimonium locuples habetur inter epistolas Hormisdæ Papæ; ad quem Epiphanius Constantinopolitanus scribit de electione sua anno quingentesimo vigesimo his verbis: *Post obitum Ioannis sedem sacerdotalem sanctæ Ecclesie catholice regie urbis Deus mihi conferre dignatus est, sententia & electione Christianissimi & justissimi Principis nostri Iustini & piissima Regina, quæ ei ad omne studium communicat divinum, sequentiūque eorum, his quibus bona est conversatio, & qui regis honoribus sunt sublimiores, simul & sacerdotum, & monachorum, & fidelissima plebis consensus accessit.*

Alterum exemplum suppeditat epistola

Remig. in epist. ad Clodoveum: Sacerdotibus tuis honorem debet deferre, & ad eorum consilia semper recurrere.

Vide supra lib. II. cap. 22.

Agapeti Papæ ad Hierosolymorum Episcopum, qui ait post depositionem Anthimi consecratum à se Menam in sede Constantinopolitana. Cui simul atque serenissimorum Imperatorum, inquit, præter ceteros electio favit, tanta omnis cleri ac populi consensio facta est, ut merito ab omnibus electus visus fuerit:

ἄπει καὶ ὡς τὸς λοιπὸς τῶν γαλινοτάτων βασιλέων ἐπέλασεν ἡ ἐπιλογή, ὅμως τοσαύτη ἔτε κλήρις παντὸς καὶ ἔθνεος συνέουσι ὡροσεγήνετο, ὥστε παρ' ἐχθρῶν ὁπιλεγῆναι πισθόεσθαι.

IX. Sed nihil est quod Gallicanorum Episcoporum animos ad faciendam Regibus auctoritatem de expectando in electionibus eorum assensu vehementius inclinare potuerit quam Romanæ Ecclesiæ exemplum. Pulsis enim per Narsetem ex Italia Gotthis, cum Roma vetus iterum Imperio adjuncta fuisset temporibus Vigilij, ejusque, ut putatur, conniventia, constitutum fuit à Iustiniano, qui exemplum in eo sequebatur Theodorici Italiæ Regis, ut electus à clero non antè ab Episcopis ordinari posset quam ejus electio ab Imperatore Constantinopolitano confirmata fuisset, ut docet Onuphrius Panuinius. Vnde postea Gregorius magnus, ut se onere regendæ Ecclesiæ liberaret, scripta epistola ab Imperatore Mauricio petivit ne electioni assentiretur. quod observavit ante Ioannem Diaconum & Aimoinum Gregorius Turonensis: *Scripterat Mauricio Imperatori, conjurans ne unquam consensum præstaret populis. Mox: Data præceptione ipsum jussit institui.*

X. Constantinus quidem Pogonatus, post Concilium sextum, indulgit petitionibus Ioannis Episcopi Portuensis ut libera esset Ecclesia Romana à solutione quantitatis quæ solvenda erat pro confirmatione Pontificis Romani; sed confirmationis necessitas tunc non est sublata. Quin potius additum fuit illi divali jussioni, teste Anastasio, quod non debeat ordinari qui electus fuerit, nisi prius decretum generale introducatur in regiam urbem, secundum antiquam consuetudinem; & cum eorum conscientia & jussione debeat ordinatio provenire. Idem Princeps postea concessit, Benedicto secundo petente, ut absque mora post electionem fieret ordinatio Pontificis. Quod locum habuit in electione Ioannis quinti. Sed successoris Cononis electio missa fuit ad Theodorum Exarchum, ut mos est, inquit Anastasius. Vnde inferri potest liberatos fuisse Romanos ab onere mittendi decreti Constantinopolim, sed obnoxios fuisse Exarchorum examini, donec ipsi tandem Exarchi defecere.

XI. Sanè Reges Francorum jure illo usi sunt cum bona Episcoporum & populi gratia. Editus fuerat Aurelianensis ille canon anno quingentesimo quadragesimo nono. Anno sequenti Nicetius pleno Regis & populi suffragio Episcopus Lugdunensis ordinatus est, ut loquitur Gregorius Turonensis in vita patrum capite octavo. Quam verò rationem sequerentur in eliciendo Regis consensu docet formula septima apud Marculfum. Fiebat decretum electionis à clero & à populo, eligentium manibus subscriptum, quod per legatos mittebatur ad Regem à corpore civitatis, quod à Marculfo *commune* vocatur, ut apud Iuriconsultos τὸ κοινόν. Adjungebant libellum supplicem, cujus verba concepta referuntur in formula: *Ne destituta sint oves decedente pastore, in loco ejusdem suppliciter postulamus ut instituere dignemini illustrem virum illum.* Decretum illud, consensus civium vocabatur, cujus plerunque rationem habebant Principes, ut patet ex Gregorio Turonensi lib. 111. cap. 11. de Quintiano à Gotthis ejecto à civitate Ruthena, dein ab Arvernens electo anno DXXXVI. quem jussit Rex Theodoricus inibi constitui. Ait idem auctor lib. IV. cap. XV. *Turonici audientes regressum fuisse Regem Clotarium de cede Saxonum, facto consensu in Euphronium Presbyterum, ad eum pergunt. Mox: Et data præceptione Euphronius ordinatur Episcopus.* Hujus Præcepti formula habetur apud Sirmondum in appendice tomi secundi Conciliorum; ubi hæc sunt verba: *Cum consilio & voluntate Pontificum præcedentiumque nostrorum, juxta voluntatem & consensum cleri & plebium ipsius civitatis, in supradicta urbe pontificalem in Dei nomine vobis commissus dignitatem.*

XII. Sed aliquando electum à populo Principes respuebant, ut patet ex Gregorio Turonensi lib. V. 111. cap. XXIII. de Valdone qui Episcopatum Burdegalensem petebat: *Cum muneribus & consensu civium ad Regem properat; sed nihil obtinuit. Tunc Rex data præceptione jussit Gundegistum Santonicum Comitem, cognomento Dodonem, Episcopum ordinari. gestumque est ita.*

XIII. Quare cum pro innata rerum humanarum conditione supremæ auctoritatis arbitrium suis limitibus difficillimè contineri possit, Reges aliquando assensum vertebant in merum imperium, & sublata à clero & à populo electionum libertate, scriptis suis episcopatus concedebant, etiam invitatis & repugnantibus populis, adversus decreta sedis apostolicæ. Si gratum & acceptum clero & plebi designarent, ut fecerat de Mena Iustinianus, inversus quidem erat

A. J. 1. Concilij C. P. sub Mena.

Vide Baluzij Notus ad Agobard. pag. 121.

Ion. Diac. lib. 1. cap. 19. & 40. Aimoinus lib. 1. c. 74. Gregor. Tur. lib. 10. cap. 1.